Anul XIV. Cluj, 29 Noemvrie 1936. Nr. 48

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei. | Director: Dr. I. MATEIU | Redacția și Administrația: Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

„Cine se va ridica până la locul Lui cel sfânt? Cel ce are mâinile nevinovate și inima curată, cel ce nu-și dedă sufletul la minciună și nu jură ca să înșele".

Psalm 24, 4.

Cenzurat.

CONGRESUL PREOȚESC DELA IAȘI

Asociația generală a clerului și-a ținut congresul anual în capitala Moldovei în zilele de 18 și 19 Noemvrie c.

Dată fiind importanța lui bisericească, este normal să ne ocupăm în acest loc de cele ce s'au desbătut acolo, și de concluziunile trecute în *Moțiunea*, ce s'a votat la închiderea congresului.

Vom relevà mai întâi discursul amplu și avântat al dlui *Victor Iamandi*, ministrul cultelor, prin care noul titular își face spovedania publică, relevând în cuvinte entusiaste rostul național al Bisericii ortodoxe în viața Statului, dar având cuvinte de bună apreciere și pentru biserica unită și cultele minoritare.

Domnia sa ține să precizeze, că dacă Biserica ortodoxă este declarată dominantă prin constituție, aceasta înseamnă consfințirea unei tradiții istorice necontestate și recunoașterea unei stări de fapt evidentă tuturora, atât pentru prezent cât și pentru viitor. Mărturisirea aceasta e menită să fie o justificare a misiunii spirituale rezervată ortodoxiei în desvoltarea Statului, față de anumite pretențiuni intempestive, ce încearcă de o vreme încoace să-și afișeze zădărnicia zgomotoasă.

Dar, ceea ce deșteaptă interesul nostru imediat din cuvântarea dlui ministru al cultelor este partea programatică de viitor în legătură cu Biserica ortodoxă.

Astfel cea dintâi problemă de care se ocupă este aceea a salarizării preoțimii, declarând, că cele 84 milioane prin cari s'au suprimat curbele nedrepte vor fi trecute în bugetul ordinar, spre a le da un caracter definitiv. Mai mult decât atât. Dl Victor Iamandi anunță, că face toate sforțările spre a obține o ameliorare în plus a salarizării de astăzi, având asigurat concursul dlui Gheorghe Tătărescu șeful guvernului. Deasemenea crede, că va puteà prevedeà în viitorul buget și fondurile necesare pentru plata preoților onorari, a căror situație este din cele mai dificile. Nu mai puțin îl preocupă înzestrarea mănăstirilor cu păduri, pentru a le redà măcar în parte strălucirea de altădată, ceea ce presupune firește și o reorganizare a clerului monahal.

Fără îndoială, că proiectele acestea de ordin material vor fi primite cu satisfacție de preoțime, care așteaptă de atâta vreme să i se facă dreptate. Dar soarta ei nu se va schimbà decât atunci, când în privința salarizării va fi pusă cel puțin pe aceeași treaptă cu corpul didactic, asigurându-i-se drepturile printr'o lege organică. Acest deziderat esențial a fost repetat de Cler chiar acolo în congresul dela Iași, și ori cine trebuie să recunoască fără rezervă, că el este pe deplin îndreptățit. Rămâne să vedem, câtă energie se va pune din partea factorilor autorizați, ca înfăptuirea lui practică să nu întârzie prea mult în dauna intereselor mari ale Statului și Bisericii.

Dl ministru al Cultelor a abordat apoi chestiunea însemnată a modificării legii bisericești. Dacă a stăruit mai îndelung asupra ei, atât în congres cât și la banchet, aceasta se datorește faptului că i s'a cerut insistent de către conducătorii Asociației Clerului, nu numai prin memorii prealabile, dar și în desbaterile congresului.

Dl Victor Iamandi pare a se fi lăsat convins, că modificarea e necesară nu numai la suprafață, ci și vertical, pe motiv că organizația șaguniană a putut fi perfectă sub unguri, unde erà scut al naționalității, dar nu mai corespunde necesităților Statului unitar de astăzi. Deci, îndată ce va aveà asentimentul sf. Sinod, domnia sa va procedà la modificările cerute de preoțime.

Nouă ni se pare cam bizară atitudinea asociației generale a clerului, câtă vreme ea știe că problema modificării este de competința bisericii, care se și ocupă de ea prin o comisiune mare, aleasă de congresul național-bisericesc. Logic ar fi, ca asociația, încadrată în ordinea și disciplina canonică, să aștepte lucrările acestei comisiuni, apoi hotărârile congresului unde are atâția reprezentanți. Căci fără încuviințarea *prealabilă* a forurilor statutare bisericești, — cari sunt congresul și sf. Sinod — legea de organizare nu poate fi modificată. Am văzut, că dl ministru al Cultelor știe aceasta foarte bine și a spus-o limpede. E de mirat deci, cum de nu vreau s'o știe tocmai preoții, aceia cari sunt cei dintâi obligați să-și respecte legea sub regimul căreia trăiesc.

Lămurirea o găsim în discuțiile aprinse ale congresului. S'au adus critici pasionate Statutului de organizare, cu incidente penibile între cele două tabere, afirmându-se cu regretabilă ușurință, că legea actuală ar fi o adevărată anomalie ce împiedică progresul Bisericii. S'a cerut de cineva chiar abrogarea organizației de azi și revenirea la legea lui Tache Ionescu din 1893.

Moțiunea ce s'a votat concretizează gândurile celor cari stau în capul asociației, în chipul următor: raporturile dintre Stat și Biserică să capete o formă mai precisă, adică să se restrângă independența bisericii în folosul Statului. Autonomia eparhială să fie *„corectată"*, ceeace înseamnă tot o îngustare, iar școalele teologice să fie scoase de sub autoritatea consiliilor episcopești și trecute în seama Ministerului de educație națională. În corporațiunile bisericești clericii și mirenii să fie aleși în număr egal, gestiunea parohiilor și eparhiilor să fie aprobată de Ministerul Cultelor, normele de numiri și transferări preoțești să fie stabilite de legea civilă, iar hirotonirea de preoți nebugetari de către Episcopi să fie sancționată prin pedepse penale.

Ni se pare, că s'a mers prea departe în formularea dezideratelor. În orice caz ele nu pot întâmpina adeziunea clerului și mirenilor din toate Mitropoliile. Ardealul este de sigur printre acestea, nu dintr'un orgoliu interesat, ci din convingerea profundă, că Biserica numai atunci se poate desvoltà când este ferită de schimbări dese în organizația ei legală. Tradiția și continuitatea sunt condiții de viață pentru ea. Vroim ca cel puțin Biserica să fie scutită de spectacolul dezolant al maniei legiuitoare haotice din ordinea vieții noastre politice. Pastorația ortodoxă nu este de loc în funcție de modificarea organizației *administrative*, ci de avânturile *religioase* ale unui cler inspirat de evanghelia lui Hristos.

Aceasta fiind credința noastră, nici nu putem fi susținătorii unei acțiuni pe care o socotim dăunătoare idealurilor de viață ale Bisericii creștine naționale.

Conferințele preoțești și F.O.R.-ul

Preoțimea izolată în depărtatele parohii din tract, arareori are fericitul prilej de a se revedea într'o ordine disciplinată în frunte cu șeful tractului, ca cu ocazia conferințelor preoțești. Pentru aceia întrunirile reglementare sunt dorite cu mult entuziasm din partea slujitorilor altarelor și nu numai pentru reîmprospătarea cunoștințelor dogmatice, mai mult pentru alimentarea idealului evanghelic izbăvitor, care să desrobească cunoștințele anarhizate și bolșevizate, să servească de far luminător în calea curentelor subversive cari destramă Biserica, țara și neamul.

Avându-se în vedere importanța mare ce o au conferințele preoțești, tot pe atât de mult este necesar ca să amplificăm punctele din program și să ne

desobicinuim de programele prea înguste și rigide cari îți comprimă conștiința, ci „ordinei de zi“ să-i insuflăm un nou „duh de viață“ care se asigure trezirea conștiințelor amorțite ale enoriașilor noștri.

Un prețios colaborator, care ar contribuì mult la *întregirea conferințelor preoțești* și la ajungerea scopului propus, ar fi FOR-ul. Militându-se cu rațiune proaspetele energii, ale viguroasei asociații, ar fi un pas mult înainte în trezvia religiozității în sânul poporului român. FOR-ul este luntrea salvării, când barca Bisericii noastre a Răsăritului, cu întreg tezaurul ei divin, este amenințată de valurile nelegiuirii și al disordinei fără margini; mai este FOR-ul și grupul de intelectuali *„aleși“*, cari oferindu-se din propria lor inițiativă de a plivì toată buruiana aducătoare de otravă sufletească, din jurul sfintelor altare strămoșești devin susținătorii luminați ai credinții străbune. Pentru aceasta largă contribuție din partea F.O.R.-ului, Maica noastră Biserică dreptmăritoare, cu bucurie își deschide porțile sufletului, pentru a primì pe noii lucrători în via Domnului: „încât darul acesta făcut nouă, prin rugăciunea multora să fie prilej de mulțumită, adusă de către mulți, pentru noi“. II. Cor. 1, 11 ap. Pavel.

Pr. V. ȘEULEANU

SFÂNTUL NICOLAE

O figură foarte populară în întreaga biserică creștină. Asupra vieții și activității lui cu toate acestea acestea avem prea puține date istorice. E și firesc, istoricii timpului aproape toți păgâni, în sfântul din Mira nu pot vedea, decât pe luptătorul dârz al unei doctrine, pe care oficialitatea cu toate mijloacele caută s'o distrugă. Numele și amintirea lui trăesc însă în tradiția creștină. Pentru contimporani este un conducător înțelept, un binefăcător fără pereche, un sfânt în sensul strict al cuvântului. Pentru posteritate rămâne acelaș.

Tradiția bisericii răsăritene ne spune: Nicolae s'a născut în orășelul Patara, către finea secolului III, în timpul celor mai grele încercări pentru biserică. Părinții lui, oameni foarte bogați, dar buni creștini, îi infiltrează în suflet dragostea față de Dumnezeu și oameni.

Când ajuns a fi stăpân pe acțiunile lui, deși având deschise atâtea perspective de viitor, sub presiunea impulsului intern, încrezut în puterea lui de acțiune, tinărul Nicolae alege calea cea mai spinoasă, calea suferinței pentru Hristos.

E tocmai toiul perzecuției lui Deocleția, când mii și mii de creștini, sunt luați din casele lor pentru a fi schingiuiți și extirpați fără milă.

Surd pentru îndemnurile de a părăsì noua viață începută, intră în ordul monahal și studiază cu zel lăsământul Mântuitorului lumii. Zelos la învățătură, aprig în apărarea credinței, își tae cu repeziciune drumul spre culmile idealului creștin. Meritele îl impun ca conducător de suflete. I se încredințează păstorirea creștinilor din orașul Mira, provincia Likia.

De acum atacurile păgâne îl țintesc direct. Este întemnițat, bătut și schingiuit. El, episcopul, nici în cele mai grele încercări, cu lanțurile de mâni și de picioare, nu-și uită datorința, — propovăduește pe blândul Mântuitor, iar din suflet, ca un curent viu ce nu cunoaște obstacole, îi curge atâta bunătate, încât și dușmanii îl iubesc. În sufletul lui sunt concentrate comori de îmbărbătări și alinări. În juru-i suferința și disperarea mor. Cruzimile asupritorilor se sfarmă de tăria curajului și efluxul iubirii lui față de oameni.

Menit a vedea deschizându-se pentru creștini porțile temnițelor, a vedea marea învingere, se reîntoarce pe scaunul arhieresc.

Dela începutul domniei lui Constantin și pentru sf. Nicolae se începe o nouă epocă în viață.

Stăpân pe multe bunuri materiale moștenite dela părinți, alină toate nevoile păstoriților săi. Averea lui este averea comună a bisericii. El nu-și asumă alt drept asupra ei, decât cel al unui corect administrator.

Paralel continuă cu mult zel a insuflà masselor duhul adevăratei cunoașteri de Dumnezeu și duhul iubirei reciproce. El singur este o pildă vie de trăire a celui mai autentic creștinism.

Moare în timpul lui Constantin cel mare, în regretul comunității păstorite de el și al întregei biserici. Continuă a activà și din mormânt. Secole dearândul din mormântul lui a isvorât un balsam vindecător.

La 1087 este desgropat și o parte din moaștele lui sunt duse în Italia.

Biserica răsăriteană foarte probabil încă din secolul V îl venerează ca sfânt. Multe altare ridicate în secolele următoare sunt închinate amintirii lui. Iustinian zidește o biserică pompoasă în Constantinopol cu hramul marelui ierarh Nicolae. În secolul XI, deodată cu moaștele, trece cinstirea lui și în apus.

Se poate spune, nu este al doilea ierarh în fața căruia creștinătatea să se închine cu atâta pietate. În conștiința tuturor popoarelor creștine, de personalitatea lui este legat tipul viețuirii lui Hristos.

Sărbătorirea amintirii lui, este nu numai un act de prinos din partea bisericii, ci și un prilej, de cercetare a conștiințelor, de reconfortare morală a tuturor, ce au de înfruntat obstacole, pentru o viețuire cât mai creștinească.

Din felul cum concepe viața acest prinț al bisericii, în împrejurări mult mai grele decât cele de azi, se desprind pentru noi toți următoarele trei adevăruri: viața creștină este supremul ideal omenesc; a urcà pe culmile acestui ideal nu este o imposibilitate; în tendința de ascensiune nici un moment nu suntem părăsiți de cel ce a întruchipat acest ideal „Dumnezeu-omul Iisus.“

Omul pe orice treaptă culturală ar fi, este călăuzit în viață de un singur dor adânc: „fericirea.“ Nu este acțiune omenească, în care să nu fie imprimată năzuința directă sau indirectă după acest bun. Drumurile cari duc spre el, diferă, dela epocă la epocă, dela societate la societate, dela individ la individ, evident după concepția diferită despre el. De aci multiplitatea idealurilor, cari justifică multiplitatea formelor de viață. Dela cel mai înalt spiritualism, până la cel mai cras materialism, avem nenumărate nuanțe de idealuri omenești.

Durere, nici unul din aceste, pentru ajungerea cărora s'au cheltuit multe forțe omenești, nu reprezintă supremul bun, fericirea absolută, nelimitată calitativ, cantitativ, nelimitată în timp. Toate au în vedere o amăgire a fericirii reale, o fericire relativă și foarte problematică. A fi bogat, este fericire? Cel mult o mulțumire temporală. A trăi o viață de plăceri, este fericire? Iarăș nu. La fel se poate răspunde despre fiecare din aceste idealuri.

Deasupra și în afară de toate aceste iscodiri ale minții omenești, este idealul creștin. Fără termen de comparație, reprezintă supremul bun, suprema fericire. Se poate concepe ceva mai mult, decât a te ridica la demnitatea cetățeniei împărăției lui Dumnezeu? Decât a vieţui în veci, bucurându-te de vederea feții lui Dumnezeu? Decât a beneficia de bunurile fericitoare, pregătite din veac pe seama celor aleși?

Acest bun l-a captivat pe tinărul Nicolae din Patara. Pentru el disprețuește atâtea posibilități ademenitoare și ieftine ale timpului. Pentru el într'o epocă de crude perzecuții, se avântă neînfricat în luptă. Reușește să aducă strălucita dovadă, că în cele mai grele împrejurări externe, se poate urca pe culmile acestui ideal. Fiecare gând, fiecare acțiune sunt tot atâtea

FOILETON

Inarmarea sufletească.

— Cuvânt de deschidere rostit la al treilea Congres general al Frăției Ortodoxe Române, ținut la Arad, în 25—26 Octomvrie. —

de **SEXTIL PUȘCARIU**
Președintele FOR.-ului.

Cum e la noi? În școlile noastre, unde catihetul e mai mult oaspe decât profesor, se pune prea mult preț pe cunoștințe și prea puțin pe educație patriotică; în presă streinii care nu ne iubesc lucrează consecvent și netulburați la deprecierea și terfelirea a tot ceea ce este românesc, la distrugerea coeziunei de rasă și tradiție. În loc să fim mândri că-l avem pe Eminescu, ne măgulește faptul că sântem a doua țară din lume în desfacerea cărții franceze. Moneta noastră e depreciată fiindcă nu avem încredere în ea. Când un birt își zice „național“ înseamnă că e primitiv și murdar.

După cucerirea provinciilor cu armele, România *trebue cucerită încă odată, în spirit național,* Aceasta e misiunea generației de azi. Și sânt semne înbucurătoare că ea și-o înțelege.

În acest sens lucrăm și noi, cei dela Frăția ortodoxă română. Căutând să ridicăm prestigiul bisericei strămoșești, noi întărim însuși baza statului național român, cu care ortodoxia — și numai ea singură — se identifică desăvârșit. Sântem bucuroși că pilda noastră începe să fie urmată și dincolo de munți. I. P. S. Patriarh a îndemnat pe arhiereii din toată țara, strânși în sinod, să întemeieze Frății similare între ortodoxii tuturor eparhiilor. Când toată suflarea românească va fi grupată cu devotament în jurul bisericii strămoșilor noștri, atunci vom reprezentà o putere în fața căreia se va sparge și reavoința și mai ales indiferența celor ce trec pe la cârma țării.

O ironie a sorții a vrut ca bolșevismul care ar voì să ne surpe altarele, să facă din noi întâia și cea mai tare biserică ortodoxă din lume. Precum în trecut — înainte de ridicarea Chievului și a Moscovei — ortodoxia alungată de Turci din Bizanț s'a adăpostit la curțile domnilor noștri, tot astfel astăzi — prin distrugerea bisericii rusești — România stă în fruntea bisericii dreptmăritoare. Spre ea se îndreaptă azi biserica anglicană, care voește să se reîntegreze în ortodoxie: de curând arhiepiscopii celui mai puternic și mândru popor din lume au stat în genunchi în fața I. P. S. nostru Patriarh, care le-a dat binecuvântarea și a rostit în catedrala lor românește mărturisirea credinței adevărate.

Să ne bucurăm și să fim mândri de acest semn al vremurilor nouă. Să ne bucurăm de acest mare succes al ortodoxiei, menit să schimbe părerea atâtor naivi dela noi, care nu văd ce e bun la ei în țară decât în clipa când streinul îi atrage atenția — să fim mândri că a sosit vremea când nu mai trebue să alergăm noi spre Apus, cerând să fim primiți acolo, ci Apusul vine la noi.

Dar dacă ne bucurăm că anglicanii, văzând greșala comisă în trecut de câțiva conducători ai lor, cer să fie reprimiți în sânul bisericii de care s'au desfăcut în veacul al XI-lea, sufletele noastre vor tresărì de adevărată bucurie și brațele noastre se vor deschide cu sinceră iubire, când frații noștri de acelaș sânge și acelaș graiu vor revenì la matcă, îndreptând eroarea câtorva conducători atrași de strălucirea Romei în clipe grele pentru neamul nostru.

Atunci trăiam în robie și o mână protectoare ce se întindeà asupra noastră, ne putea umpleà de

părticele din care se încheagă forma adevăratei vieți creștine. Nici batjocura, nici bătaia, nici cruzimea schingiuirilor, nici amenințarea cu moartea, nici povara lanțurilor între zidurile reci ale temniței, nu-l împiedecă să gândească și să activeze creștinește. Nu convingerea că creștinismul va ieși biruitor din luptă, nici ambiția de a-și lega numele de martiriu pentru o cauză mare, nici alte calcule de asemenea natură, îl face să fie ceeace este, ci străduința de a ajunge idealul de care îi este plin sufletul. Pe cât de tenace în lupta de rezistență, pe atât de modest în victorie.

De unde atâta tărie într'un biet suflet omenesc expus atâtor ademeniri rătăcitoare? De unde aceea linie de viață, care urcă amețitor spre Dumnezeu?

Ce întrebare necugetată când drumul spre idealul creștin, a fost trasat de Mântuitorul, și când tot el îl face accesibil tuturor, câți nu-i denegă încrederea. Hristos stă alături de ierarhul Nicolae în împrejurările grele ale vieții, acelaș Hristos al martirilor ce mor cu zâmbetul pe buze.

Hristos și nouă ne călăuzește pașii vieții spre fericire, numai să-i deschidem larg sufletul. În fiecare din noi este posibilitatea urmării ierarhului Nicolae.

Fie ca amintirea pilduitoarei lui vieți să ne încălzească inima și determine voința, spre o viețuire mai bună, mai apropiată de duhul creștin.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

Sfințirea Monumentului eroilor din Galații-Bistriții.

Rând pe rând se împodobesc piețele tuturor orașelor cu monumente ce reprezintă idealul secular ori pe cei ce au slujit cu devotament, realizarea acestui ideal. Chiar și poporul dela sate, recunoscător celor ce au plecat în bătălie și n'au mai venit, a ridicat pietrii simbolice întru preamărirea eroilor săi.

Așa am avut prilejul fericit ca și Românii din Galații-Bistriții, să sfințească un frumos monument în ziua de 1 Noemvrie 1936, ridicat întru cinstirea celor 52 eroi din această localitate.

Inițiativa luată de actualul preotparoh Mihail Georgiu, și de fostul director școlar dl N. Șuteu, alături de alți fruntași ai comunei, s'a realizat acum cu prețul alor peste 20.000 Lei oferiți de parohie, școală, comună, urmași ai eroilor și binevoitori și ne-a dat un frumos monument ridicat chiar în fața școalei.

Actul sfințirii a fost săvârșit de C. preot T. Ciuruș din Rusul-Bârgăului, ca delegat al oficiului protopopesc, însoțit de preoții V. Nașcu, M. Georgiu, V. Jeican, Tr. Banciu, Dr. V. Deac, V. Deac și S. Purcelean, în asistența dlor Șt. Pop primpretor al plasei și delegat al Prefecturii, căp. Grigoraș reprezentantul garnizoanei Bistrița, învățătorii din loc și jur și mult popor.

Seria cuvântărilor a fost deschisă de păr. T. Ciuruș, urmat de dl căp. Grigoraș, dl primpretor Șt. Pop, înv. N. Șuteu, înv. dir. T. Brendea și înv. Păun. Toți au scos în relief prin cuvinte frumoase, jertfa eroilor și necesitatoa cultului lor cum și hărnicia înțelegătoare a celor ce au contribuit la ridicarea monumentului. A urmat defilarea școlilor și a premilitarilor și apoi masa în casa ospitalieră a părintelui M. Georgiu.

pr. t. c.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea sfântului Duh să fie cu voi cu toți. *2 Corinteni 17, 14.*

*

Vă rog să vă purtați în chip vrednic de chemarea voastră, cu toată smerenia și blândețe și îndelungă răbdarea, îngăduindu-vă unul pe altul din dragoste și silindu-vă să păstrați unirea Duhului prin legătura păcii. *Efeseni 4, 2-3.*

INFORMAȚIUNI

Știre personală. *P. S. Episcop Nicolae a fost în ziua de 21 l. c. la Brașov unde a luat parte, alături de I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, la înălțătoarele festivități organizate în amintirea neuitatului profesor Ioan Al. Lapedatu, și a sărbătoririi fiilor săi Alexandru și Ioan Lapedatu, cari au împlinit 60 de ani de viață.*

Hirotonie excepțională. *Zilele trecute P. S. nostru Episcop Nicolae Colan a fost la Sibiu, unde cu binecuvântarea I. P. S. Mitropolit Nicolae a hirotonit întru diacon pe tânărul profesor* Grigorie T. Marcu *dela Academia teologică. Acest act sfânt capătă o semnificație specială, prin faptul că acela care a primit darul diaconiei este urmașul la catedră și la Revista Teologică al P. S. nostru Episcop Nicolae. Iată, cum se întărește tradiția cea bună în Biserică și se adâncesc legăturile sufletești între cei cari o slujesc cu toată înțelegerea și dragostea creștină.*

Comemorarea dela Brașov. Ziua de 21 Noemvrie c. a însemnat pentru Brașovul ortodox un eveniment cultural deosebit prin pomenirea regretatului profesor Ion Al. Lapedatu și sărbătorirea celor doi fii gemeni ai săi Alexandru și Ioan Lapedatu. Miile de intelectuali veniți din toate colțurile țării, au ascultat cu vie emoțiune slujba arhierească din biserica sf. Nicolae și parastasul din cimitirul Groaveri, iar în frumoasa aulă a Liceului Șaguna cuvântările admirabile rostite de Î. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan, prof. I. Lupaș, Fl. Stefănescu-Goangă, Const. Lacea, I. Mateiu, I. Ionică, I. Prișcu, scrisorile de felicitare ale Î. P. Sf. Patriarh Miron și Î. P. S. Mitropolit gr.-catolic Al. Nicolescu. Au răspuns sărbătoriții și anume în aulă dl I. I. Lapedatu, iar la banchet dl Al. Lapedatu, vorbind cu duioșie și recunoștință despre părintele lor și despre viața lor proprie. În aulă li s'a predat volumul omagial în ediție de lux, care este un monument de rară valoare științifică. Sărbătoriții au creiat un fond în amintirea părintelui lor iubit de 500.000 Lei rentă de improprietărire, din care să se dea premii elevilor distinși dela liceul A. Șaguna. Serbarea a pus încă odată în lumină adevărată vrednicia aleasă a familiei I. Lapedatu în viața neamului, și meritele liceului brașovean în formarea marilor noastre personalități. La serbări a ținut să ia parte și P. S. nostru Episcop Nicolae, ca fost elev distins al vestitelor școli brașovene și sincer prețuitor al celor doi fruntași ai Eparhiei Vadului.

O evocare frumoasă. Din inițiativa păr. prot. Nicolae Vasiu, preoții protopopiatului Cluj întruniți Marți, 24 l. c. la biserica veche din Cluj, au făcut pomenirea răposaților slujitori ai acestui altar. Păr. protopop i-a evocat pe toți, într'o vibrantă cuvântare, relevând pe cei mai vrednici cum au fost Ilie Fuleovici, Grigore Gall, Vasile Roșescu și Iuliu Roșescu. Toți au fost străjeri neadormiți ai ortodoxiei în vremuri nespus de grele, înfruntând cu bărbăție prigonirile celui mai șovinist oraș unguresc din cuprinsul Ardealului. De aceea, se cuvine să-i pomenim cu laudă, arătându-i ca exemple de urmat preoțimii noastre.

Conferințele FOR-ului. Secția eparhială din Sibiu a pus la cale un ciclu de conferințe religioase în aula Academiei teologice. Subiectele sunt din cele mai actuale: păr. rector D. Stăniloae, ortodoxia și firea românească; prof. Silviu Cosma, Religia și oamenii de știință; prof. Nic. Grosu, Renașterea românească prin idealizarea creștină; prof. Nic. Balcă, Spiritualizarea technicei și a muncii; prof. Gr. T. Marcu, Maica Domnului în ortodoxie. Este un exemplu și pentru alte secții eparhiale întru alegerea problemelor și popularizarea lor în spiritul FOR-ului.

Un volum omagial. Cu ocaziunea comemorării dela Brasov, a ieșit de sub tipar la București un mare

nădejdi mari. Azi sântem stăpâni într'o țară liberă și mare și rostul nostru istoric cere să trecem peste cele câteva chestiuni de dogmă măruntă care ne despart și care nu pot alterà legătura de sânge și de tradiție între frați. Atunci gândul că prin papa dela Roma putem îmblânzi pe cei ce domneau fără milă asupra noastră la Viena, putea să ne umple de mângâiere, astăzi gândul că în afară de regele României — și chiar înaintea lui — Românul mai recunoaște și alt domn, dincolo de hotarele țării ne pare cu atât mai neînțeles, din punct de vedere național, cu cât știm, mai ales în urma recentelor publicații ale dlui profesor Ghibu, că în Vaticanul religiei ce-și zice supranațională și-a făcut cuib de propagandă revizionismul maghiar.

Popoarele care pot avea o singură biserică națională n'ar trebui să se lipsească de acest imens avantaj cu deosebire acum, când în structura politică a statelor se accentuiază tot mai mult principiul partidului unic, care să concentreze toate energiile naționale spre aceeași țintă: înălțarea neamului prin muncă convergentă și disciplinată pe temelia morală.

De câte ori poporul nostru s'a găsit la o răspântie a istoriei sale, profeții neamului, poeții, au mărturisit același gând: unire între frați.

„Uniți în dragoste aveți
Voi orice biruință"

spune Iancu Văcărescu la începutul veacului trecut compatrioților săi scăpați de jugul fanariot; „dragoste, unire" înscrià Vasile Cârlova pe drapelul noii oștiri române acum o sută de ani:

„Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română"

îndemnà bardul dela Mircești pe Moldoveni și Munteni:

„Pe al nostru steag e scris unire"

sânt cuvintele cu care Andrei Bârseanu își începe puternicul său marș național.

Cel ce a găsit cele mai puternice cuvinte spre a condamna „oarba neunire" a fost Andrei Mureșeanu, care profetic spunea în „Răsunetul" său:

„Jurăm că vom da mâna să fim pururea frați!"

Acest strigăt reflectà starea de spirit a obștei adunată sub conducerea celor doi capi bisericești români pe Câmpia libertății. Știm acum, în urma studiului documentat al secretarului nostru general dl Dr. I. Mateiu, că la marea adunare a Românilor din anul 1848 se luase hotărârea reîntegrării neamului întreg în sânul bisericii strămoșești. Dacă această decizie n'a fost pusă în practică, a fost numai fiindcă libertatea națională era în acele momente ideia în jurul căreia trebuiau angajate toate energiile. Unificarea religioasă mai putea fi amânată, așa s'a crezut în acele clipe. Și s'a crezut rău, fiindcă teologii au avut vreme să vină cu dogmele lor și să coboare o ideie admirabilă dela înălțimea la care o ridicase un sincer elan obștesc, în domeniul discuțiilor sterpe.

Vremurile ce ne așteaptă cer dela toți Românii acestei țări o absolută unitate de vederi și de sentimente în spirit tradițional românesc. Cu rândurile strânse și cu dragoste adevărată de frați să ne găsim în jurul bisericii strămoșilor noștri și în jurul Celui ce veghiază cu atâta dragoste din înălțimea tronului, asupra ei, voind s'o vază mare, tare și activă.

■■ Abonați și răspândiți ■■
■■ „VIAȚA ILUSTRATĂ" ■■

volum, de aproape 1000 pagini, închinat *„Fraţilor Alexandru şi Ioan I. Lapedatu la împlinirea vârstei de 60 ani"*. Partea întâi cuprinde pe 74 note bio-bibliografice relativ la neuitatul profesor I. Lapedatu şi la fii săi Alexandru şi Ion Lapedatu. Este dea-dreptul uimitoare activitatea ştiinţifică şi culturală ce au desvoltat-o toţi trei, a celui dintâi cuprinzând 184 titluri, al doilea 396 titluri şi a celui din urmă 354 titluri. Partea a doua a volumului aduce studii şi articole din condeiul a 70 colaboratori, în frunte cu d. N. Iorga şi I. Lupaş, tratând probleme de seamă ale ştiinţei şi vieţii româneşti. Volumul este o publicaţie de înaltă valoare ştiinţifică, care depăşeşte tot ce s'a tipărit la noi în acest gen. Va fi un isvor de informaţie preţioasă pentru cercetători. Execuţia tehnică admirabilă. Felicităm pe d. prof. I. Lupaş, pentru iniţiativa sa atât de strălucită.

Inaugurarea Institutului de psihotehnică din Cluj. Duminecă a avut loc în prezenţa P. S. nostru Episcop Nicolae, inaugurarea noului institut de psihotehnică, instalat în casa proprie din str. Regală. Sfinţirea apei s'a făcut de păr. prot. L. Curea, care a rostit şi o cavântare potrivită. Au vorbit apoi d. *Ion Nistor*, ministrul sănătăţii şi muncii întemeietorul instituţiei, d. Fl. Ştefănescu-Goangă, subsecretar de stat, d. A. Cunescu, dir. general în Minister, prof. C. Rădulescu-Motru, prof. P. Roşca şi C. Martinovici, A. Raţiu şi un reprezentant al muncitorilor români. Scopul instituţiei este să stabilească, pe baze ştiinţifice aptitudinile tineretului pentru profesiuni, şi să-i îndrume, prin selecţie riguroasă, către carierele unde pot fi mai folositori ţării şi loru-şi.

Sărbătorirea unirii Ardealului. Anul acesta ziua de 1 Decemvrie va fi prăznuită în proporţii neobişnuite, tocmai spre a da un răspuns impresionant provocaţiunilor revizioniste de peste hotare. În toate bisericile din ţară se vor face slujbe speciale în prezenţa autorităţilor, şcolilor şi credincioşilor. La Bucureşti în aceeaş zi dimineaţa se va inaugura noul Arc de triumf dela Şosea, pe sub care vor trece trupele, în asistenţa celor 60 de reprezentanţi ai Parlamentelor iugoslav şi cehoslovac. După masă va avea loc la Cameră o şedinţă solemnă, pentru slăvirea Unirii, la care vor lua cuvântul preşedinţii Corpurilor legiuitoare, şefii tuturor partidelor, preşedintele Consiliului de ministri şi delegaţii statelor Micei Înţelegeri.

La 3 Decemvrie aceşti delegaţi vor veni la Cluj, unde li se va face o primire grandioasă, serbătorindu-se unirea Ardealului şi solidaritatea indestructibilă dintre cele trei State prietene.

„Flaşnetarii urei." Sub acest titlu ziarul „Unirea" din Blaj scrie un nou articol de fond, spre a ne atacă pe noi ortodocşii într'un stil de periferie, cum de altfel o face foarte des. Motivul: discursul păr. Gh. Ciuhandu rostit la deschiderea congresului preoţesc din Turda, unde vorbeşte de refacerea unităţii religioase româneşti. Dumnealor dela monitorul gr.-catolic se supără, lucru mare, pentru că li se face o asemenea invitare, care înseamnă desfiinţarea bisericii unite. Şi greşesc. Căci nimenea nu se gândeşte să realizeze acest ideal mare prin războiu fraticid, ci pe calea păcii. Iar revenirea la sânul Patriei mame şi în ordinea religioasă, nu înseamnă de loc desfiinţare, ci integrare în vechea alvie sufletească a neamului. De ce să căutăm atunci cu luminarea pricină de turburare?

Anunţ. Cucernicii preoţi cari n'au retrimis încă lista de subscripţie ce li s'a trimis în scop de colectare pentru biserica din Apahida, sunt rugaţi a o retrimite împreună cu rezultatul până la data de 15 Dec. a. c. spre a putea face darea de seamă.

Apahida, la 16 Nov. 1936.

Consiliul parohial.

BIBLIOGRAFIE

În lipsă de comentarii măcar ermeneutică! În sfârşit a apărut, adevărat prea scumpă, traducerea Bibliei într'o românească bună în ediţia Sfântului Sinod, după ce a Noului Testament s'a dat tot aşa de bine de scriitorul Gala Galaction înainte cu câţiva ani. E îmbucurător de pildă a vedea rostită pe româneşte mărturisirea fiului risipitor: *„Greşit-am împotriva cerului şi împotriva ta"*, în vreme ce ne-am obişnuit cu fraza străină, în spiritul limbii ebraice: Greşit-am la cer şi înainta ta".

Şi totuşi câte cuvinte şi fraze obscure rămân neschimbate fără să li se arate înţelesul lor adevărat, care îl au în uzul biblic al vorbirii.

Dealtfel traducerea nici n'ar putea să lămurească toate cuvintele şi frazele. Pentru aceasta sunt comentariile.

Dar la noi e departe timpul ca profesorii de specialitate biblică să se mai angajeze la comentarii biblice în lipsa de sprijin, de organizare, de solidarizare, afară dacă ar interveni şi aici Sfântul Sinod.

În aceste împrejurări, cu lipsă de comentarii, aceia cari doresc a se ocupa cu Biblia şi a o înţelege şi în deosebi cei cu chemarea de a da înţelegerea textului biblic, preoţimea noastră, întrucât n'au posibilitatea de a recurge la c o m e n t a r i i în limbi străine, trebuie să se ajute cu cunoaşterea bună a legilor explicării biblice.

O cunoaştere bună a acestor legi dă ermeneutica biblică, recunoscută cea mai complectă, a profesorului de Academie teologică din Arad, *Dr. Iustin I. Suciu*. Costă numai 50 Lei şi se poate procura din Librării sau dela autor plus porto 10 Lei. Intre altele ea lămureşte o mulţime de exemple ale uzurilor biblice de vorbire.

„Viaţa Ilustrată", Nr. 11 pe luna Noemvrie 1936. Cluj. Director P. S. Episcop Nicolae Colan. Numărul de faţă, bogat ilustrat, cuprinde: † Nicolae Colan: „Tot Românul de straje!"; Gh. Noveanu: Silvestru şi Eufrosim Urmă; Gr. T. Marcu: Exegeza scrisului meu; Radu Stanca: Vreau să tot cânt (poezie); Dr. E. Nicoară: Pentru învierea românească; Ilie Măniţiu: Picturală (poezie); Coriolan Bărbat: Zona tăcerii; O. Bucevschi: Încercări zadarnice; Dr. Eugen Dobrotă: Prin ţările apusene; p. a.: Jagoda, atotputernicul şef al G. P. U.-lui; Stan Mosora: Teatrul Naţional din Cluj; Iosif E. Naghiu: Cronica literară: Monahismul ortodox, Ordinul canonic premonstratens din România. Sfinţii unguri în România. Râia; Cronică internă: Bustul lui Gh. Lazăr; Congresul Frăţiei Ortodoxe Române; Hristos în Universităţi; Sărbătorirea dlui Stelian Popescu; Biserica din Viişoara; Cronică externă: M. S. Regele Carol II în Praga; Ce avere poate să aibă... un comunist; Războiul civil din Spania; Regele Leopold al Belgiei; „Civilizaţie" şi „cultură"; Front anticomunist în extremul Orient; Viaţa veselă; Numeroase Ilustraţii.

Recomandăm călduros această excelentă revistă tuturor familiilor româneşti intelectuale. Abonamentul anual este de 200 Lei.

„Ţara Bârsei". An. VIII. Nr. 6 pe Noemvrie-Decemvrie 1936. Braşov. Director Axente Banciu. Str. Mureşenilor 22. Abonament anual 240 Lei. Cuprinde articole de; L. Opriş, A. A. Mureşianu, Oct. Popa, Axente Banciu, iar la partea literară Sandu Opriş, M. Negrea, Ax. Banciu, I. Boeriu, Gh. Banu, Lia Nalbă, S. Tamba, N. Hurlup şi alţii. Numărul are şi o tablă de materii a anului 1936. Directorul revistei face şi de astădată la poşta administraţiei o lecţie de educaţie meritată celor cari nu-şi plătesc abonamentul, sau cer revista de pomană. Publicaţia braşoveană atât de bine scrisă, merită de sigur un sprijin mai larg din partea familiilor ardelene.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7478/1936.

Comunicat oficial.

Ziua de 1 Decemvrie s'a serbat în fiecare an ca sărbătoare naţională, în baza uzului şi faptului că a trecut ca atare în conştiinţa cetăţenilor.

În consecinţă, la recercarea Ministerului Cultelor, dată sub Nrul 194177/19931 din 17 Noemvrie 1936, în conformitate cu art. 18 din Legea pentru regimul general al Cultelor, dispunem ca în toate bisericile din eparhia noastră să se oficieze cuvenitul serviciu religios. Reprezentanţii autorizaţii ai cultului nostru să ia contact cu autorităţile militare şi administrative pentru participarea acestora la serviciul religios, precum şi pentru participarea tuturor organelor oficiale ale cultului nostru la recepţia oficială şi la serbarea patriotică ce eventual s'ar stabili de autorităţile competente ale Statului.

Cluj, la 20 Noemvrie 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 6859/1936.

CIRCULARĂ

Adeseori ni se prezintă călugări, cerând să fie primiţi, numai pe baza unui bilet de voe de ieşire din mănăstire, eliberat de stareţ, fapt care contravine dispoziţiunilor art. 24 din regulamentul disciplinar.

Sf. Sinod în dorinţa de a se pune capăt unei astfel de proceduri în şedinţa din 8 Octomvrie crt. a luat hotărârea ca în viitor nici un călugăr să nu poată ieşi din mănăstire spre a intra în altă eparhie pe baza unui bilet de voe eliberat de stareţ, — călugărul trebue să aibă prealabila învoire a episcopului din eparhia căruia iese şi a episcopului în eparhia căruia vrea să meargă.

Cluj, la 24 Noemvrie 1936.

Consiliul eparhial.

Oficiul Parohial ort rom. Nadăşu.

Nr. 141/1936. (39) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de cântăreţ bisericesc din parohia *Nadăşu*, protopopiatul Huedin, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Renaşterea".

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufructul după 6 jug. 1134 st. p. sesiune cantorală, pământ arător, fânaţ şi pădure.
2. Venitul stolar obicinuit.

Candidaţii îşi vor înainta cererea însoţită de diploma de cântăreţ, P. O. oficiu protopopesc din Huedin, in terminul legal.

Nadăşu, la 12 Noemvrie 1936.

Dumitru Păltinean, paroh, preş. cons. par. *Dumitru Boboş*, epitrop.

Nr. 893/1936.

Văzut: *Aurel Munteanu*, protopop.

Oficiul Parohial ort. român al Dejului.

Nr. 76/1936. (40) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de cântăreţ dela biserica ortodoxă română a Sfinţilor Arhangeli din *oraşul Dej* se publică concurs în „Renaşterea" cu terminul de 20 Decemvrie 1936, ora 12 din zi.

Venitele cantorale din parohie sunt următoarele:

1. Locuinţă în natură în casa parohiei din Strada Codrului Nr. 22.
2. Sesiune cantorală în întindere de $3^1/_2$ jug. pământ arător de prima calitate.
3. Venite din stolele obicinuite.
4. O remuneraţie lunară dela oficiul protopopesc unde este obligat să facă serviciu de impiegat-copist.

Candidaţii îşi vor înainta până la terminul de 20 Dec. a. c. cererile de concurs însoţite de actele necesare: diploma de cantor, certificat şcolar, estras de botez şi naştere şi certificat de moralitate dela preotul său apoi dovada că şi-a făcut stagiul militar. În acest termin se vor prezenta în parohie pentru a cânta în biserică.

Vor fi preferaţi candidaţii cu cunoştinţe muzicale mai avansate aşa ca să fie în stare să înfiinţeze şi conduce un cor.

Dej în 15 Noemvrie 1936.

Zaharie Man, paroh, preş. cons. par. *Mihuţ Alexa*, epitrop.

Nr. 1078/1936. (41) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de preot în comuna *Fereşti* şi filia *Corneşti* jud. Maramureş, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renaşterea".

Veniturile sunt:

1. Salariul dela Stat.
2. Stolele obişnuite.
3. Producţia terenurilor din curtea bisericilor. Fereşti şi Corneşti, plus producţia de pe o bucată de pământ în suprafaţă de $^1/_4$ jug.
4. Eventuale ale beneficii.

Concurenţii vor prezenta acestui oficiu, deodată cu documentele de concurs recerute şi actul de învoire a P. S. Sale, fără de care cererea nu po-te fi luată în considerare.

Prezentarea în parohie a candidatului se poate face numai cu prealabila avizare a acestui oficiu

Corneşti, 24 Septemvrie 1936.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu consiliul parohial.

Mihail Munteanu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.